

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Майя НІКОЛАЄВА

1 » вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 052 Політологія

(код і назва спеціальності (тей))

Спеціалізація: (за наявності)

Освітньо-професійна програма: Політологія

(назва ОПП/ОНП)

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка». – Одеса: ОНУ, 2022. – 18 с.

Розробники: *Ніколаєв Ю.О.*, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від “30” 08 2022р.
Завідувач кафедри _____ (Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ)

Погоджено із гарантом ОПП _____ (Марія МІЛОВА)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) Факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від “30” 08 2022 р.
Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від “28” 08 2023р.
Завідувач кафедри _____ (Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ (Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочнна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 3	Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 052 – Політологія Спеціалізацій: - _____ (назва) Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u>	<i>Обов'язкова</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		4-й	4-й
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	8 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	не передбачено
		<i>Лабораторні</i>	
		не передбачено	не передбачено
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	82 год.
Форма підсумкового контролю: <i>Іспит</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета- всебічне і глибоке розуміння студентами сучасних форм і методів процесу регулювання господарських відносин та ролі економічних і правових інструментів в цьому процесі.

Завдання -оволодіння системою інструментів, норм і принципів інституційного регулювання економічних відносин, які застосовуються на міждержавному, національному, регіональному та локальному рівнях.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) **інтегральної (ІК):** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

а) **загальних (ЗК):**

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

б) **спеціальних (фахових) (СК):**

СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

СК09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців.

Програмні результати навчання (РН):

РН 01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН 03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН 12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

РН15. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

РН16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей

знань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:** діючі інструменти економічного та інституційного регулювання господарських відносин; сучасні методи, норми та принципи, що визначають специфіку інституційного регулювання торгових, розрахункових, транспортних, інвестиційних, кредитно-фінансових та інших відносин між відповідними суб'єктами економіки;

вміти: застосовувати та тлумачити матеріал даної навчальної дисципліни в процесі роботи за спеціальністю; використовувати отримані економічні знання у повсякденному житті.

3.Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Методи інституційного регулювання господарських відносин

Тема 1. Митно-тарифні та нетарифні інструменти регулювання

Угода ГАТТ. Тарифні інструменти торгової політики. Мита. Економічний зміст, види мит. Адвалорні, специфічні і комбіновані мита, особливі види мита. Митний тариф, види митних тарифів, принципи формування митного тарифу. Ефективний тариф. Тарифна ескалація. Митна оцінка товарів. Митні тарифи і міжнародні зобов'язання. Нетарифні інструменти торгової політики. Технічні бар'єри в торгівлі. Заходи захисту внутрішнього ринку. Особливі умови торгівлі сільськогосподарською продукцією. Угода щодо санітарних та фітосанітарних заходів. «Добровільні» обмеження експорту, заборони експорту та імпорту. Податки як одна з форм нетарифного регулювання. Фінансові та валютні заходи в системі сучасного протекціонізму («валютні війни»).

Тема 2. Антидемпінгові, компенсаційні і спеціальні захисні заходи

Заходи щодо захисту національного ринку в системі ГАТТ/СОТ та заходи по забезпеченню добросовісної конкуренції. Економічний зміст, цілі та економічне обґрунтування застосування заходів захисту ринку. Принципи застосування захисних заходів. Відповідні заходи в торгівлі. Поняття демпінгу. Економічні передумови і наслідки демпінгу, цінова дискримінація. Форми протидії демпінгу. Антидемпінгові заходи та антидемпінгові процедури. Субсидування, поняття субсидії та класифікація субсидій в СОТ. Економічні наслідки та способи протидії незаконним субсидіям. Проблема виявлення специфічної субсидії. Компенсаційні заходи. Спеціальні захисні заходи (safeguards) та їх застосування. Угоди СОТ щодо антидемпінгових, компенсаційних та захисних (спеціальних захисних) заходів. “Антидемпінговий Кодекс України” і його практичне застосування. Захист інтересів українського бізнесу в антидемпінгових розслідуваннях за кордоном.

Тема 3. Торговельні конфлікти та механізми їх розв'язання.

Внутрішні та міжнародні торговельні конфлікти, їх види та можливості розв'язання. Розв'язання торговельних суперечок на двосторонній основі. Переваги багатостороннього механізму розв'язання торговельних суперечок. Правова основа вирішення торговельних суперечок в ГАТТ/СОТ. Загальні принципи вирішення спорів. Способи вирішення торговельних суперечок. Загальні домовленості щодо вирішення конфліктів та сфера їх застосування. Процедура і практика вирішення торговельних суперечок в ГАТТ/СОТ. Приклади торговельних спорів та їх вирішення в рамках ГАТТ/СОТ Конфлікти, пов'язані із застосуванням антидемпінгових і компенсаційних заходів.

Змістовий модуль 2. Господарське право як складова частина механізму регулювання економічних відносин.

Тема 4. Правове регулювання торговельних і митних відносин.

Господарське право – складова частина національних і міжнародних правових систем. Джерела господарського права. Система господарського права. Принципи доброчесної торгівлі. Сутність торговельних договорів (угод). Класифікація торговельних договорів за змістом. Класифікація торговельних договорів за назвою. Порядок укладення договору купівлі-продажу товарів. Господарський кодекс України. Митний кодекс України.

Поняття національного і міжнародного митного права. Джерела митного права. Організаційно-правові форми митного співробітництва. Поняття вільної економічної зони. Спеціальні митні зони. Зони вільної торгівлі. Митний союз – одна з форм співробітництва держав.

Тема 5. Правове регулювання валютних та інвестиційних відносин.

Поняття і джерела національного та міжнародного валютного права. Предмет валютного права. Поняття валютних правовідносин. Суб'єкти валютних правовідносин. Поняття валютних операцій. Валюта як грошова одиниця країни. Євро – єдина європейська валюта країн – членів Європейської валютної системи. Загальна характеристика організаційно-правового механізму міжнародної валютної системи. Класифікація міжнародно-кредитних організацій. Організація валютно-кредитних відносин. Міжнародні кредитні організації і фонди: їх функціонування і міжнародно-правове регулювання (на прикладі МВФ, МБРР). Загальні положення з питань валютного регулювання. Роль державних органів у сфері валютного регулювання і валютного контролю. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів.

Сутність національного і міжнародного інвестиційного права та його джерела. Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності. Види інвестицій та форми інвестиційної діяльності. Правове регулювання іноземних інвестицій. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами. Господарські угоди як джерело інвестиційного права.

Тема 6. Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК. Міжнародні економічні угоди.

Загальна характеристика ТНК. ТНК та їх роль у системі внутрішніх та міжнародних економічних відносин. Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК на універсальному рівні. Система Керівних принципів ТНК. Значення проекту Кодексу поведінки ТНК. Багатонаціональні та транснаціональні підприємства.

Поняття і значення міжнародних економічних угод. Правове регулювання відносин у межах міжнародних економічних угод. Загальна характеристика Закону України «Про міжнародні договори України». Види міжнародних економічних угод. Односторонні, двосторонні та багатосторонні угоди. Оплатні та безоплатні угоди. Формальні, реальні й консенсуальні угоди. Поділ міжнародних економічних угод за змістом. Міжнародно-правове регулювання порядку укладення міжнародних економічних угод. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. Віденська конвенція про право договорів між державами і міжнародними організаціями. Міжнародні економічні угоди між державами та міжнародними економічними організаціями. Забезпечення виконання міжнародних економічних угод.

Змістовий модуль 3. Особливості інституційного регулювання господарських відносин в Україні.

Тема 7. Господарські відносини як об'єкт інституційного регулювання в Україні.

Основні напрямки інституційного регулювання господарських відносин в Україні. Поняття торгової політики. Зовнішньоекономічна політика (ЗЕП), як найважливіший елемент загальної економічної політики держави, її значення та цілі. Характерні риси сучасної світової економіки та МЕВ. Сутність і значення відкритої економіки. Класифікація основних напрямів МЕВ і ЗЕЗ. Показники стану ЗЕЗ. Економічні основи вибору ЗЕП. Поняття протекціонізму і лібералізму. Тенденції протекціонізму і лібералізму у світовій економіці. Взаємозв'язок зовнішньоекономічної політики і моделей економічного розвитку. Сучасні підходи до взаємозв'язку національних економічних інтересів і участі країни в міжнародних економічних відносинах. Міжнародна економічна інтеграція. Інвестиційна політика. Інвестиційний клімат і його оцінка. Торговельна політика і економіка міжнародної торгівлі. Взаємозв'язок національного законодавства та міжнародних зобов'язань країни. Зовнішньоекономічна політика і зовнішня політика держави. Зовнішньоекономічна політика України, її законодавча база, особливості та проблеми вдосконалення. Включення України до системи багатостороннього регулювання міжнародної торгівлі: Україна та СОТ. Економічна інтеграція України з ЄС. Господарські відносини в умовах повномасштабного військового вторгнення в Україну та механізм їхнього регулювання.

Тема 8. Законодавство України та його роль в організації і здійсненні міжнародного економічного і зовнішньоекономічного співробітництва.

Укладення та виконання міжнародних економічних договорів України. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Правове регулювання митної справи в Україні. Правові питання валютного регулювання. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні. Законодавство України про правове регулювання вирішення спорів, які виникають у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Методи інституційного регулювання господарських відносин.										
Тема 1. Митно-тарифні та нетарифні інструменти регулювання.	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9
Тема 2. Антидемпингові, компенсаційні і спеціальні захисні заходи.	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9
Тема 3. Торговельні конфлікти та механізми їх розв'язання.	10	2	2	0	6	10	0	0	0	10
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6	0	18	30	2	0	0	28
Змістовий модуль 2. Господарське право як складова частина механізму регулювання економічних відносин.										
Тема 4. Правове регулювання торговельних і митних відносин.	10	2	1	0	7	10	1	0	0	9
Тема 5. Правове регулювання валютних та інвестиційних відносин.	10	2	1	0	7	10	1	0	0	9
Тема 6. Міжнародно-	10	2	2	0	6	10	0	0	0	10

правове регулювання діяльності ТНК. Міжнародні економічні угоди.										
Разом за змістовим модулем 2	30	6	4	0	20	30	2	0	0	28
Змістовий модуль 3. Особливості інституційного регулювання господарських відносин в Україні.										
Тема 7. Господарські відносини як об'єкт інституційного регулювання в Україні.	15	2	2	0	11	15	2	0	0	14
Тема 8. Законодавство України та його роль в організації і здійсненні міжнародного економічного і зовнішньоекономічного співробітництва.	15	2	2	0	11	15	2	0	0	12
Разом за змістовим модулем 3	30	4	4	0	22	30	2	0	0	26
Усього годин	90	16	14	0	60	90	8	0	0	82

**5. Теми семінарських занять
Семінарські заняття не передбачені.**

6.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1	Митно-тарифні та нетарифні інструменти регулювання. Розв'язання практичного завдання за темою.	2	0
2	Антидемпингові, компенсаційні і спеціальні захисні заходи.Розв'язання практичного завдання за темою.	2	0
3	Торговельні конфлікти та механізми їх розв'язання. Розв'язання практичного завдання за темою. Контрольна робота за ЗМ1.	2	0
4	Правове регулювання торговельних і митних відносин.	1	0
5	Правове регулювання валютних та інвестиційних відносин.	1	0
6	Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК. Міжнародні економічні угоди. Розв'язання практичного завдання за темою. Контрольна робота за ЗМ2.	2	0
7	Господарські відносини як об'єкт інституційного регулювання в Україні. Розв'язання практичного завдання за темою.	2	0
8	Законодавство України та його роль в організації і здійсненні міжнародного економічного і зовнішньоеконо-мічного співробітництва. Розв'язання практичного завдання за темою. Контрольна робота за ЗМ3.	2	0
	Разом	14	0

7.Теми лабораторних занять Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1	Митно-тарифні та нетарифні інструменти регулювання. / Написання есе. Вимоги до есе: повна самостійність в роботі; повна відсутність будь-яких запозичень; надсилання есе на офіційну електронну скриньку викладача; оцінка за 100-бальною системою.	6	9
2	Антидемпингові, компенсаційні і спеціальні захисні заходи. / Написання і захист реферату. Вимоги до реферату: використання мінімум 10 джерел; обсяг – не менше 15 сторінок основного тексту; відсутність плагіату; захист під час консультацій викладача; оцінка за 100-бальною системою.	6	9
3	Торговельні конфлікти та механізми їх розв'язання. / Написання есе. Вимоги до есе: повна самостійність в роботі; повна відсутність будь-яких запозичень; надсилання есе на офіційну електронну скриньку викладача; оцінка за 100-бальною системою.	6	10
4	Правове регулювання торговельних і митних відносин. / Написання і захист реферату. Вимоги до реферату: використання мінімум 10 джерел; обсяг – не менше 15 сторінок основного тексту; відсутність плагіату; захист під час консультацій викладача; оцінка за 100-бальною системою.	7	9
5	Правове регулювання валютних та інвестиційних відносин. / Написання есе. Вимоги до есе: повна самостійність в роботі; повна відсутність будь-яких запозичень; надсилання есе на офіційну електронну скриньку викладача; оцінка за 100-бальною системою.	7	9
6	Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК. Міжнародні економічні угоди. / Написання і захист реферату. Вимоги до реферату: використання мінімум 10 джерел; обсяг – не менше 15 сторінок основного тексту; відсутність плагіату; захист під час консультацій викладача; оцінка за 100-бальною системою.	6	10
7	Господарські відносини як об'єкт інституційного регулювання в Україні. / Написання есе. Вимоги до есе: повна самостійність в роботі; повна відсутність будь-яких запозичень; надсилання есе на офіційну електронну скриньку викладача; оцінка за 100-бальною системою.	11	14
8	Законодавство України та його роль в організації і	11	14

	здійсненні міжнародного економічного і зовнішньоеконо-мічного співробітництва. / Написання і захист реферату. Вимоги до реферату: використання мінімум 10 джерел; обсяг – не менше 15 сторінок основного тексту; відсутність плагіату; захист під час консультацій викладача; оцінка за 100-бальною системою.		
Разом		60	84

9.Методи навчання

У процесі проведення лекційних, практичних та інших видів навчальних занять будуть використані наступні методи навчання:

а) Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, інструктаж, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій, ситуаційне навчання;

б) Наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень;

в) Практичні: вправи; тренувальні вправи; творчі вправи; розв'язання розрахункових задач; виконання дослідів; ділові ігри; рольові ігри; виконання індивідуальних завдань (реферати, ессе).

10.Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Для поточного контролю (за кожною темою курсу окремо) будуть використані наступні методи оцінювання:поточне оцінювання усних відповідей і письмових завдань, а також завдань, що виносяться на самостійне опрацювання.

Для періодичного контролю (за кожним змістовним модулем) будуть використані наступні методи оцінювання:модульна контрольна письмова робота, оцінювання рефератів, оцінювання есе.

Для підсумкового контролю (іспиту з навчальної дисципліни в цілому) будуть використані наступні методи оцінювання: усний опит, письмовий опит, тестування.

Критерії оцінювання результатів навчання - це ознака, на основі якої проводиться оцінювання цих результатів і яка є мірою оцінки. Критерії оцінювання визначаються за допомогою якісних показників та ознак, що демонструють рівень сформованості навчальних досягнень студентів і трансформуються в оцінку згідно затвердженої шкали. Результати академічної успішності студентів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС. У таблиці нижче наведено конкретні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни “Економіка”.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ “ЕКОНОМІКА”

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов’язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв’язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов’язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов’язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв’язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання.

Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого, під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого, під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу, робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки.	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Види навчальної роботи	Максимана кількість балів за заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Поточний контроль на лекціях	2	3	6
Поточний контроль під час практичних занять	2	3	6
Поточний контроль самостійної роботи	2	3	6
Контрольна робота за змістовим модулем	7	1	7
Усього за змістовим модулем 1	x	x	25
Змістовний модуль 2			
Поточний контроль на	2	3	6

лекціях			
Поточний контроль під час практичних занять	2	3	6
Поточний контроль самостійної роботи	2	3	6
Контрольна робота за змістовим модулем	7	1	7
Усього за змістовим модулем 2	х	х	25
Змістовний модуль 3			
Поточний контроль на лекціях	3	2	6
Поточний контроль під час практичних занять	3	2	6
Поточний контроль самостійної роботи	3	2	6
Контрольна робота за змістовим модулем	7	1	7
Усього за змістовим модулем 3	х	х	25
Підсумковий контроль (іспит)	25	1	25
Підсумкова кількість балів	х	х	100

11. Питання для підсумкового контролю

1. Сутність та функції економічної науки. Потреби. Види потреб.
2. Методи економічного дослідження.
3. Основні питання, принципи та проблеми економічної науки.
4. Економічні ресурси.
5. Особливості економічних законів. Класифікація економічних законів. Економічні закони різних рівнів господарювання.
6. Поняття «системи» та «економічної системи». Типи економічних систем.
7. Поняття натурального та товарного господарства.
8. Розвиток товарно-обмінних відносин.
9. Товар та його властивості.
10. Походження грошей. Сутність грошей. Функції грошей.
11. Поняття економічної та юридичної категорії «власність». Основні типи та форми власності.
12. Поняття «ринок». Умови формування (виникнення) ринку. Види ринку. Функції ринку.
13. Структура ринку. Переваги та недоліки ринку.
14. Поняття «попит». Види попиту. Закон попиту. Нецінові фактори ринкового попиту. Еластичність попиту.
15. Поняття «пропозиції». Закон пропозиції. Нецінові фактори ринкової пропозиції. Еластичність пропозиції.

16. Ринкова рівновага.
17. Поняття «монополії». Її ціль. Види монополій. Моделі сучасного ринку.
18. Позитивні та негативні сторони монополії. Регулювання монополії.
19. Конкуренція та її види.
20. Поняття «витрат». Класифікація витрат. Види витрат.
21. Поняття прибутку; валовий дохід, граничний дохід, бухгалтерський прибуток, економічний прибуток, нормальний прибуток, монопольний і засновницький прибуток.
22. Основні функції прибутку. Фактори, що впливають на утворення прибутку.
23. Фактори, що впливають на формування прибутку.
24. Рентабельність виробництва. Її показники.
25. Сутність та форми капіталу.
26. Основний капітал та його аналіз.
27. Оборотний капітал та його аналіз.
28. Оцінка капіталу.
29. Загальна характеристика макроекономічних показників.
30. ВВП та методи його розрахунку. Номінальний і реальний ВВП.
31. Поняття економічного росту. Типи економічного росту. Темпи росту. Засоби виміру економічного росту. Фактори економічного росту. Нерівномірність економічного росту.
32. Вимір та наслідки безробіття.
33. Структура економічних циклів: сутність та загальні риси. Типи циклів. Опис циклу.
34. Сутність фінансів. Функції фінансів.
35. Державний бюджет і бюджетна політика. Бюджетний дефіцит. Державний борг. Види державного боргу.
36. Сутність податків і податкової системи. Види і групи податків. Функції податків. Крива Лаффера.
37. Сутність кредитної системи. Функції кредитної системи. Рівні (ланки) кредитної системи.
38. Сутність грошової маси. Попит та пропозиція на гроші.
39. Сутність цінних паперів. Види цінних паперів. Ринок цінних паперів.
40. Поняття ціни. Функції ціни. Типи цін. Види цін.
41. Робоча сила, праця та її продуктивність.
42. Ринок праці: функції та механізм дії. Криві попиту та пропозиції на працю. Сукупний попит та пропозиція на працю.
43. Поняття «зайнятість» та «безробіття». Види безробіття.
44. Заробітна плата та її розмір. Номінальна та реальна заробітна плата. Основні форми та системізаробітної плати.
45. Сутність інвестицій. Ознаки класифікації інвестицій. Джерела фінансування інвестиційної діяльності. Напрямки інвестицій.
46. Сутність проектного аналізу. Проектний цикл.
47. Вартість грошей у часі. Складний відсоток та дисконтування.

48. Показники ефективності у проектному аналізі.
49. Міжнародний розподіл праці та його фактори.
50. Два типи торгової політики. Позитивні і негативні сторони протекціонізму і фритредерства.
51. Поняття і форми міжнародної міграції капіталу. Класифікація форм міжнародного руху капіталу.
Мотиви ввозу-вивозу капіталу.
52. Міжнародна міграція трудових ресурсів.
53. Сутність валюти і валютної системи. Валюта і її типи. Валютний курс і його роль в економіці.
54. Сутність міжнародної економічної інтеграції. Передумови інтеграції. Характерні риси економічної інтеграції країн. Переваги і недоліки міжнародної економічної інтеграції.
55. Класифікація країн і глобальних проблем сучасності.
56. Проблема економічної відсталості.
57. Демографічна проблема.
58. Проблеми продовольства.
59. Проблема ресурсів.
60. Еколого-економічна проблема.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та періодичний контроль			Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		
25	25	25	25	100

Формула розрахунку суми балів за навчальною дисципліною:

Поточний та періодичний контроль						Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	25	100
6	6	6	6	6	6	9	9		
Контрольна робота за змістовним модулем 1 - 7			Контрольна робота за змістовним модулем 2 - 7			Контрольна робота за змістовним модулем 3 - 7			

Шкала оцінювання: національна ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90-100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	задовільно
60-69	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

Все необхідне навчально-методичне забезпечення міститься в GOOGLE-класі за адресою: <https://classroom.google.com/c/NTk0NTgxMDk1OTQ3> Код курсу – b55hlmi

До складу вказаного вище навчально-методичного забезпечення курсу відносяться:

- Навчально-методичний посібник: Ніколаєв Ю.О. Економіка: навчально-методичний посібник. – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2021. 339 с.
- Ніколаєв Ю.О. Економіка: методичний посібник. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2020. 40 с.
- Робоча програма навчальної дисципліни;
- Силабус;
- Навчально-методичні матеріали для лекцій, конспекти (тексти, схеми) лекцій;
- Мультимедійні презентації;
- Методичні вказівки (рекомендації) щодо самостійного вивчення дисципліни;
- Навчально-методичні матеріали для поточного, періодичного і підсумкового контролю.

14.Рекомендована література

Основна

1. Базилевич В. Економічна теорія. Політекономія. Підручник. (13-те вид.). – К.: Знання-Прес, 2019. – 729 с.
2. Гальчинський А. Економічна теорія. Підручник. (5-ге вид.) –К.: Вища школа, 2019. - 503 с.
3. Горлач М. Економічна теорія. Підручник. (7-ме вид.) – К.: ЦУЛ, 2019. – 532с.
4. Корецький М. Економічна теорія. Навчальний посібник. (6-те вид.). - К.: ЦУЛ, 2019. – 256 с.
5. Предборський В. Економічна теорія. Підручник. (5-те вид.) – К.: ЦУЛ, 2019. – 784 с.
6. Андрусь О. Економічна теорія. Ключові питання. Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2019. – 536 с.
7. Андрусь О. Економічна теорія. Практикум. Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2020. – 480 с.
8. Мазур О. Основи економіки: Теорія і практикум. – К. : Лібра, 2019. – 478 с.
9. Юрій С. Економічна теорія: політична економія. Підручник. – К. :Кондор, 2020. – 604 с.
10. Нікола С.О., Ніколаєв Ю.О. Економічна теорія: Навчально-методичний посібник. – Одеса: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2019. - 382 с.

Додаткова

1. Zadoia A. International investment position in the system of the foreign economic activity indicators of the country [Електронний ресурс]//Academic review. – 2020. –Т.2.–С.77-85. – Режим доступу: <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2020/2/abstracts2020-2/9.pdf>
2. Vartanian P. R. etal. International Investment Position and Exchange Rate in Brazil: An Application of the GrubelandLloyd Index. [Електронний ресурс] // Empirical Economics Review 9(4). – 2019. – Режим доступу: https://www.mackenzie.br/fileadmin/ARQUIVOS/Public/6-pos-graduacao/upm-higienopolis/mestrado-doutorado/economia_mercados/2020/Artigos_Relevantes/International_Investment_Position_and_Exchange_Rate_in_Brazil_An_Application_of_the_Grubel_and_Lloyd_Index__2008-2015_.pdf
3. Allen, Cian Household Wealth & the Net International Investment Position [Електронний ресурс]. – 2017. Режимдоступу: <https://ssrn.com/abstract=3160217>
4. Bilewicz E. Structure of the International Investment Position of new European Union Member States in 2007-2016 [Електронний ресурс] //Trends in the World Economy. – 2017. – Т. 9. – С.43-57. Режим доступу: https://wneiz.pl/nauka_wneiz/twe/9-2017/twe-9-43.pdf

5. О Клыменко, S Mala, Н Matviienko International investment position of Ukraine: possibilities for improvement in the context of tax policy changes [Електронний ресурс] // Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки. – 2018. – №. 36. – С. 144-152. Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2018_36_24
6. Yongding Y. The reemergence of the issue of US ‘external sustainability’ and what should be China’s responses //China Economic Journal. – 2022. – Т. 15. – №. 3. – С.263-276. - <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17538963.2022.2117167?scroll=top&needAccess=true>
7. Fuertes A. US external imbalances: an empirical approach* Desequilibrios externos de Estados Unidos: una aproximación empírica. - US external imbalances: an empirical approach* Desequilibrios externos de Estados Unidos: una aproximación empírica
8. Van Aaken A., Kurtz J. Beyond rational choice: international trade law and the behavioral political economy of protectionism //Journal of international economic law. – 2019. – Т. 22. – №. 4. – С. 601-628. - <https://academic.oup.com/jiel/article-abstract/22/4/601/5695631>
9. Azmeh S., Foster C., Echavarri J. The international trade regime and the quest for free digital trade //International Studies Review. – 2020. – Т. 22. – №. 3. – С. 671-692. - <https://academic.oup.com/isr/article/22/3/671/5564378>
10. Zhang D. et al. Economic policy uncertainty in the US and China and their impact on the global markets //Economic Modelling. – 2019. – Т. 79. – С. 47-56. - <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264999318303936>
11. Chen L., Du Z., Hu Z. Impact of economic policy uncertainty on exchange rate volatility of China //Finance Research Letters. – 2020. – Т. 32. – С. 101266. - <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1544612319306038>
12. Liu T., Woo W. T. Understanding the US-China trade war //China Economic Journal. – 2018. – Т. 11. – №. 3. – С. 319-340. - <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17538963.2018.1516256>
13. Historical gross domestic product [Електронний ресурс] // World Bank data. – Режим доступу: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>
14. Historical consumer price index [Електронний ресурс] // World Bank data. – Режим доступу: <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG>

15.Електронні інформаційні ресурси

1.Сайти бібліотек:

- 1.1.Онлайн-бібліотека України Patreon - www.lib.com.ua/uk/
- 1.2.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського - nbuv.gov.ua
- 1.3.Національна (парламентська) бібліотека України імені Ярослава Мудрого – nlu.org.ua
- 1.4.Електронна наукова бібліотека КНЕУ імені М.В. Довнар-Запольського – lib.kneu.edu.ua/ua/e_resours_bibl/elek_bibl_litr/

1.5.Наукова бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова – lib.onu.edu.ua

2.Відкриті державні реєстри:

2.1.Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань – kar.minjust.gov.ua

2.2.Єдиний державний портал відкритих даних – youcontrol.com.ua

3.Оприлюднені документи та офіційні сайти органів статистики, інших установ та організацій:

3.1.Державна служба статистики України – ukrstat.gov.ua

3.2.Головне управління статистики в Одеській області – od.ukrstat.gov.ua

3.3.Міністерство економіки України – me.gov.ua

3.4.Міністерство закордонних справ України – mfa.gov.ua

3.5. Національний банк України – www.bank.gov.ua

3.6. Міністерство фінансів України - www.minfin.gov.ua

4.Відкриті бази даних:

4.1. Міжнародний валютний фонд – www.imf.org

4.2.Комісія ООН з торгівлі та розвитку – www.unctad.org

4.3.Світова організація торгівлі – www.wto.org

4.4.Світовий банк – www.worldbank.org

4.5.Центральне розвідувальне управління США (ЦРУ) – www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/

4.6. Організація економічного співробітництва та розвитку - www.oecd.org

4.7.Азійський банк розвитку - www.adb.org/Countries

4.8. Євростат - ec.europa.eu/eurostat

4.9. Перелік Інтернет-адрес Центральних банків усіх країн світу - www.bis.org/cbanks.htm